

**รูปแบบโครงสร้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
อุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย**
**STRUCTURAL MODEL AFFECTING THE MANAGEMENT
EFFICIENCY OF TUNA EXPORTING INDUSTRY IN THAILAND**

จตุภัทร จินดาศักดิ์* และทองแท่ง ทองลิ้ม
Jatuphatr Jindasak* and Thongtang Tonglim

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย 2) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพโซ่คุณค่าการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย เป็นการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ เจ้าของกิจการและผู้บริหาร ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 128 คน จากบริษัทที่เป็นสมาชิกสมาคมอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าไทยจำนวน 46 บริษัท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง อิทธิพลเชิงสาเหตุ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝง ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกถือเป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า ความเป็นผู้ประกอบการไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า รวมทั้งการวิเคราะห์โซ่คุณค่าประกอบด้วยกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทยให้สูงขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมส่งออกทูน่า การบริหารจัดการ สมการโครงสร้าง โซ่คุณค่า

คณะการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150
Faculty of Industrial Technology Management, Muban Chombueng Rajabhat University, Chom Bueng District,
Ratchaburi Province 70150

*corresponding author email: Jatuphatr1688@gmail.com

Received: 20 September 2021; Revised: 4 November 2021; Accepted: 7 November 2021 DOI:
<https://doi.org/10.14456/lsej.2022.3>

Abstract

The objectives of this research were: 1) to analyze the factors affecting the efficiency of Thailand's tuna export industry management and 2) to study the optimization of the value chain of Thailand's tuna export industry management. It is a combination of quantitative and qualitative research. The samples used were business owners and executives. It was obtained by simple purposive sampling of a total of 100 people from 46 companies that are members of the Thai Tuna Export Industry Association. The research instrument was a questionnaire, which had a confidence value of 0.89. The statistics used in the data analysis are the mean, the standard deviation, structural equation model analysis, causal influence, and confirmatory component analysis of latent variables. The results showed that internal and external factors are independent variables that directly influence the efficiency of tuna export industry management. Entrepreneurship has no direct or indirect influence on the efficiency of tuna export industry management. The value chain analysis includes key activities and auxiliary activities that can further enhance the management efficiency of Thailand's tuna export industry.

Keywords: Tuna exporting industry, Management, Structural equation model, Value chain

บทนำ

มูลค่าการส่งออกมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 70 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ Gross Domestic Product (GDP) ทำให้รัฐบาลต้องผลักดันให้มูลค่าเพิ่มขึ้นโดยตั้งเป้าขยายตัวร้อยละ 5 ในปี พ.ศ. 2559 มีมูลค่าส่งออกกว่า 5 แสนล้านบาท แต่เมื่อปลายปีกลับปรากฏว่าการเติบโตเพิ่มขึ้นจริงเพียงร้อยละ 2.3 ได้สร้างแรงกดดันและส่งผลกระทบต่อภาครัฐจากข้อมูลพบว่าปัจจัยที่กระทบที่สำคัญคือปัญหาโครงสร้างการบริหารการส่งออกของประเทศและความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออกไทยลดลง (Sangsai, 2021) อุตสาหกรรมแปรรูปทูน่าเป็นสินค้าที่มีความสำคัญในเชิงพาณิชย์มากสำหรับประเทศไทย ไทยถือเป็นประเทศผู้ส่งออกปลาทูน่ากระป๋องและปรุงแต่งอันดับหนึ่งของโลกโดยครองส่วนแบ่งตลาดโลกประมาณร้อยละ 40 และนำเข้าได้เข้าประเทศเป็นมูลค่าหลายหมื่นล้านบาท ตลาดหลักสำคัญคือ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ตะวันออกกลาง โดยผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ในรูปทูน่ากระป๋อง จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมทูน่าไทยทั้งในเชิงบวกและลบ ประเทศคู่ค้ามีแนวโน้มความต้องการซื้อทูน่ากระป๋องเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมทูน่าไทยมีมาตรการรองรับ

สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อาทิ การปรับลดเวลางานขนถ่ายวัตถุดิบปลาทูน่าแช่แข็งที่ทำเทียบเรือ มาตรการลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อภายในโรงงานและการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความมั่นใจในสินค้าสัตว์น้ำให้กับผู้บริโภค จากปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตผู้ส่งออกไทยยังคงแบกรับภาระและเผชิญปัญหาที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านราคาสินค้าเกษตรที่ผันผวน 2) มูลค่าการนำเข้า และ 3) ปัญหาอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทที่ผันผวนทำให้ผู้ส่งออกขาดทุนทันทีเมื่อแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้เป็นเงินไทย (บาท) จนเกิดภาวะขาดทุน (ต้นทุน) หรือขาดทุน (กำไร) ที่ลดลงเนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมิได้มีการมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินไว้ จากปัญหาด้านทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากราคาวัตถุดิบและแรงงาน ส่งผลกระทบต่อการแข่งขัน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมทูน่ากระป๋องของไทย (Chokcheechai, 2015) อย่างไรก็ตามจากปัญหาต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า เช่น ความสามารถของผู้ประกอบการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ปัญหาด้านกฎหมาย สิ่งแวดล้อม วัตถุดิบ ค่าแรง และจากคู่แข่ง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงรูปแบบโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย โดยใช้ลักษณะการจัดการเทคโนโลยีซึ่งเป็นประเภทของการปรับใช้เทคโนโลยีวิเคราะห์รูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมทูน่าไทย การศึกษาแนวคิดตัวแปรประกอบด้วย ปัจจัยภายใน (internal factors) จากการกำหนดกลยุทธ์ 7s ของ McKinsey ได้แก่ 1) กลยุทธ์ 2) โครงสร้าง 3) ระบบ 4) รูปแบบ 5) บุคลากร 6) ทักษะ 7) ค่านิยมร่วม การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก PESTLE ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สภาพสังคม เทคโนโลยี กฎหมาย สภาพแวดล้อม ความเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้หรือสร้างนวัตกรรมการยอมรับความเสี่ยง ความสามารถในการจัดการ ความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนาขององค์กร รวมทั้งหมด 22 ปัจจัย นำมาสร้างกรอบแนวคิดเพื่อวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทยและจัดทำรายงานเผยแพร่ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้วิธีแจกแบบสอบถามและวิเคราะห์ผลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling; SEM) และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์โซ่คุณค่า (value chain) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population) คือสถานประกอบการส่งออกทุ่นำกระป๋องที่มีรายชื่อดังทะเบียนเป็นสมาชิกและมีที่ตั้งปรากฏอยู่ในทำเนียบของสมาคมอุตสาหกรรมทุ่นำไทย ฉบับปี พ.ศ. 2562-2663 โดยเจาะจงสำรวจผู้ประกอบการส่งออกทั้งหมดทั้งสิ้น 46 ราย

ตัวอย่างที่ใช้เพื่อการวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์หัตถ์แบบสมการโครงสร้างโดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติเป็น ผู้บริหาร เจ้าของกิจการ หรือหัวหน้าหน่วยงานของบริษัทภายในสมาคมอุตสาหกรรมส่งออกทุ่นำไทยบริษัทละ 3 คน รวมจำนวน 128 คน ข้อดีคือจะได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลในเรื่องที่สนใจศึกษา (Kamkead, 2012)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม รูปแบบโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทุ่นำของประเทศไทยประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป 5 ข้อ 2) แบบสอบถาม 22 ข้อ 3) แบบสอบถามใช้คุณค่า กิจกรรมหลัก 5 ข้อ และกิจกรรมเสริม 4 ข้อ จำนวนทั้งหมด 36 ข้อ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) คำตอบแบ่งออกเป็น 5 ระดับ จากเห็นด้วยมากที่สุด (5) ไป ถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด (1) โดยแบบสอบถามผ่านการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา ค่า Index of Item-Objective Congruence (IOC) ดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ กับคำถาม จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha) ของครอนบาค โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และการวิเคราะห์ใช้คุณค่าตามแนวคิด (Porter, 1985) ดังภาพที่ 1 (Figure 1)

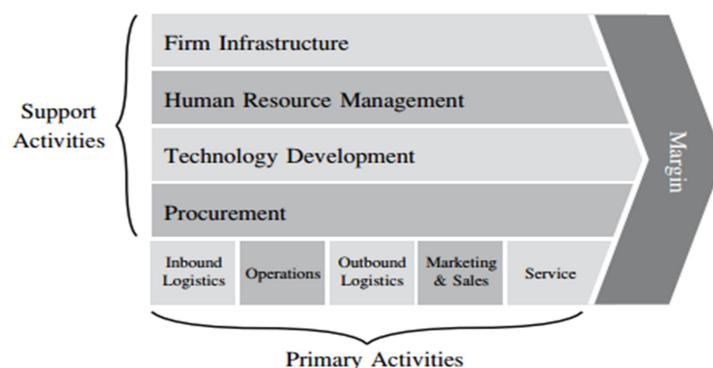

Figure 1 Value Chain

โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

H1: ความเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างปัจจัยภายนอกสู่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า

H2: ความเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างปัจจัยภายในสู่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า

H3: ความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า

H4: ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า

H5: ปัจจัยภายในมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และข้อมูลที่เกี่ยวกับองค์ประกอบเชิงยืนยันของรูปแบบโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ความเป็นผู้ประกอบการ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้วยวิธีการ maximum likelihood เพื่อทำการเปรียบเทียบถึงความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าสถิติ ผลการวิเคราะห์โมเดลครั้งแรก พบว่า ค่า $X^2 = 400.85$, $df=204$, $p\text{-value}=0.000$, $CFI=0.88$, $GFI=0.74$, $AGFI=0.68$, $RMSEA=0.09$ และ $RMR=0.09$ ซึ่งค่าสถิติที่สำคัญบางตัวยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ (Kaiyawan, 2020) ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับโมเดล (model modification) โดยพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับพารามิเตอร์ในโมเดลด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) จากนั้นปรับพารามิเตอร์โดยยินยอมให้ผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้น ให้ค่าความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ จนกระทั่งค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่า มีการปรับแก้โมเดล จำนวน 34 เส้น ซึ่งในการปรับโมเดลมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น คือ X^2 ลดลงจาก 400.85 เป็น 149.99 และค่า RMSEA ก็ลดลงเช่นเดียวกันจาก 0.09 เป็น 0.00 แสดงให้เห็นว่าการปรับแก้โมเดลเพื่อให้ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ด้วยวิธีการดังกล่าวได้ผลค่อนข้างดี และไม่เป็นการแก้ไขแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยด้วย เพราะเป็นการปรับที่ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรเชิงประจักษ์ ไม่ได้ไปเปลี่ยนทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแบบจำลอง โดยผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลโดยรวมหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับโมเดล ทำให้สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังภาพที่ 2 (Figure 2)

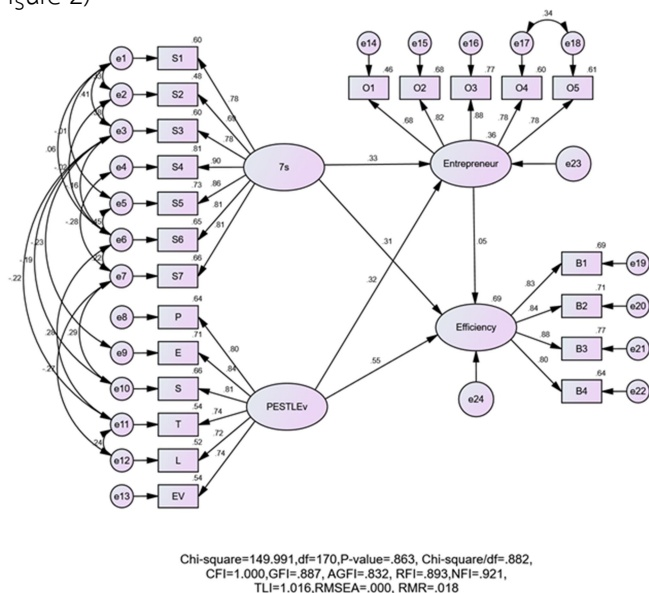

Figure 2 Analysis of the coherence index of the overall model
(After modifying the model)

จากการปรับโมเดลสมการโครงสร้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1 (Table 1)

Table 1 Analysis of the coherence index of the overall model (after modifying the model)

Index value	Criterion	Statistical value	Result of consideration
X^2/df	< 3.00	0.88	pass
CFI	≥ 0.95	1.00	pass
GFI	≥ 0.90	0.90	pass
AGFI	≥ 0.90	0.83	Not pass
RMSEA	< 0.08	0.00	pass
RMR	< 0.08	0.02	pass

จากตารางที่ 1 (Table 1) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดล พบว่า โมเดล สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 5 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์ ส่วนอีก 1 ดัชนีที่ไม่ผ่านเกณฑ์ แต่ดัชนีส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จึงสามารถยอมรับได้ว่า โมเดลแบบจำลอง สมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในแบบจำลองรูปแบบโครงสร้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย (อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และ อิทธิพลรวม) ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 3 สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{Entrepreneur} = 0.33*7S + 0.32*PESTLEv, R^2 = 0.36 \dots\dots\dots(1)$$

ความเป็นผู้ประกอบการมีค่าเท่ากับ (0.33) ปัจจัยภายใน รวมกับ (0.32) ปัจจัยภายนอก สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 36

$$\text{Efficiency} = 0.31*7S + 0.55*PESTLEv + 0.05\text{Entrepreneur}, R^2 = 0.69\dots\dots\dots(2)$$

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการมีค่าเท่ากับ (0.31) ปัจจัยภายใน รวมกับ (0.55) ปัจจัยภายนอก และ (0.05) ความเป็นผู้ประกอบการ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69 โดยที่ปัจจัยภายในที่มีค่าน้ำหนักมากได้แก่ 1) ระบบ S3 2) กลยุทธ์ S1 3) รูปแบบ S4 ปัจจัยภายนอกที่มีค่าน้ำหนักมาก ได้แก่ 1) สังคม S 2) เศรษฐกิจ E 3) กฎหมาย L มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ อุตสาหกรรมส่งออกทูน่า ความเป็นผู้ประกอบการ ที่มีค่าน้ำหนักมากได้แก่ 1) การยอมรับความเสี่ยง O3 2) การเรียนรู้หรือสร้างนวัตกรรม O2 3) ความสามารถในการจัดการ O4 ไม่มีอิทธิพลทางตรงและ ทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ อุตสาหกรรมส่งออกทูน่า ที่มีค่าน้ำหนักมาก ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการภายใน B3 2) ด้านลูกค้า B2 3) ด้านการเงิน B1

2. การศึกษาใช้คุณค่าการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า ของประเทศไทยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กิจกรรมหลัก (primary activities) เป็นกิจกรรมที่สร้างประโยชน์ให้กับผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1.1 การขนส่งเข้า ส่งเสริมการนำเข้าวัตถุดิบทูน่าแช่แข็ง สนับสนุนและ ช่วยเหลือสมาชิกของสมาคมในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ รวมทั้งเจรจาทำความตกลง กับบุคคลภายนอกเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในการประกอบวิสาหกิจประเภทที่อยู่ในวัตถุประสงค์ของ สมาคม โดยปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎระเบียบของสากล เป็นที่ยอมรับของลูกค้าทั่วโลก

2.1.2 การปฏิบัติการ (operations) การปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎระเบียบของไทยและสากล รวมทั้งเจรจาแก้ไข ลดอุปสรรคทางการค้า ทำความตกลงหรือวางระเบียบให้สมาชิกปฏิบัติ หรือลดเว้นการปฏิบัติ เพื่อให้การประกอบวิสาหกิจดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1.3 การขนส่งขาออก (outbound logistics) ส่งเสริมงานที่เกี่ยวข้องกับการคลังสินค้า การจัดการวัสดุ การกำหนดตารางการขนส่งและกระบวนการปฏิบัติการตามคำสั่งซื้อโดยการปรับปรุงกิจกรรมเหล่านี้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและระดับการให้บริการแก่ลูกค้าที่ดีขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพ โลจิสติกส์ การขนส่งทางเรือและทำเทียบเรือระหว่างประเทศ ปรับปรุงระบบสาธารณสุขโรค

2.1.4 การตลาดและการขาย (marketing and sales) การสร้างความร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไข พัฒนา และส่งเสริม การค้า อุตสาหกรรม การเงิน หรือธุรกิจอื่นใดอันอยู่ในวัตถุประสงค์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าฐาน เช่น พัฒนาบรรจุภัณฑ์การขยายไปผลิตสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยง (fish based) ช่วยสร้างกำไรให้กับบริษัท นอกเหนือจากการผลิตแบบเดิม (commodity) ซึ่งได้กำไรต่อหน่วยน้อยต้องอาศัยการผลิตจำนวนมาก (mass production) รวมถึงศึกษาคู่ค้าแบรนด์สินค้า OEM, ผลิตส่วนตัว อยู่เสมอ

2.1.5 การบริการ (services) การให้บริการลูกค้า ถือว่าเป็นกิจกรรมการสร้างคุณค่าของธุรกิจ ได้แก่ การให้คำแนะนำที่รวดเร็ว การเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับวัตถุดิบและตลาด การส่งเสริมกิจกรรมอุตสาหกรรมทูน่าของไทยเติบโตอย่างยั่งยืน การศึกษานโยบายรัฐต่อการนำเข้า-ส่งออก การเจรจาระหว่างประเทศ เช่น FTA การสร้างภาพลักษณ์และจริยธรรม ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน ด้านความน่าเชื่อถือต่อองค์กร

2.2 กิจกรรมสนับสนุน (supporting activities) เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมหลักประกอบด้วย

2.2.1 โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (firm infrastructure) เป็นกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเงินการบัญชี กฎหมาย รัฐบาล ระบบสารสนเทศ และการจัดการทั่วไป รวมถึงการสร้างควมสามัคคีในหมู่วมวลสมาชิก เพื่อให้การดำเนินการประกอบวิสาหกิจเป็นเอกภาพ การปรับปรุงระบบสาธารณสุขโรค การสื่อสารให้ข้อมูลต่อสาธารณะ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การศึกษากฎหมายและสิทธิประโยชน์ของประเทศคู่ค้าอยู่เสมอ

2.2.2 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (human resource management) การส่งเสริมและสนับสนุนจริยธรรมในการปฏิบัติต่อแรงงาน ประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างสมาชิก หรือระหว่างสมาชิกกับบุคคลภายนอกในปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการ ทั้งนี้ ด้วยความยุติธรรม และอยู่ในขอบเขตที่สามารถดำเนินการได้ โดยปฏิบัติตามแนวทางกฎหมายแรงงานในประเทศหรือต่างประเทศที่กำหนด

2.2.3 การพัฒนาเทคโนโลยี (technology development) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกระบวนการ เพื่อให้เกิดคุณค่าและจำหน่ายสินค้าและบริการไปยังลูกค้าการส่งเสริมระบบการตรวจสอบคุณภาพทั้งของภาคเอกชนและภาครัฐ เพื่อให้มั่นใจว่า ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นแหล่งอาหารโปรตีนคุณภาพสูงและปลอดภัย จัดทำรวบรวมข้อมูล สถิติ ทั้งทางวิชาการและทางการค้า ติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดการค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศ เกี่ยวกับสินค้าของสมาชิก แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการตลอดจนข่าวสารทางการค้า เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่มวลสมาชิก ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย ปรับปรุงวิธีการผลิตสินค้าของสมาชิกให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน

2.2.4 การจัดหาทรัพยากร (procurement) การจัดซื้อปัจจัยการผลิต ซึ่งใช้ในการสร้างคุณค่าให้ธุรกิจ ได้แก่ วัตถุดิบ วัสดุสิ้นเปลือง และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ซึ่งใช้ในกระบวนการผลิต ตลอดจนอุปกรณ์ เครื่องจักร อาคาร รวมถึงส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะปลาหูช้าง และการทำประมงที่ถูกกฎหมายพัฒนาแหล่งวัตถุดิบทุนในด้านปริมาณ และคุณภาพ ทั้งภายในและต่างประเทศ ให้เข้าสู่ประเทศไทยมากที่สุด การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในห่วงโซ่สินค้าต้นน้ำถึงปลายน้ำ

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ปัจจัยรูปแบบโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ดังนี้

1.1 ความเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างปัจจัยภายนอกสู่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.02 ไม่สอดคล้องกับแนวคิด Chanaphan, (2007) กล่าวว่า ความเป็นตัวของตัวเองความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยงการบริหารจัดการ ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้และความใส่ใจในความสำเร็จ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ ดังนั้นตัวแปรคั่นกลางความเป็นผู้ประกอบการยังไม่ส่งผลโดยตรงกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าทางตรง

1.2 ความเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างปัจจัยภายในสู่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มีค่าเท่ากับ 0.02 แสดงว่า ความเป็นผู้ประกอบการยังไม่สามารถเป็นองค์ประกอบหลักได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิด ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างปัจจัยภายในสู่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า เท่ากับ

0.05 ไม่สอดคล้องกับ Navikarn, (2007) กล่าวว่าประเภทของกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลง คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมตามสถานการณ์ของแต่ละองค์กร อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรในอนาคต โดยที่ตัวแปรคั่นกลางปัจจัยความเป็นผู้ประกอบการไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำเนื่องจากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4 ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำ เท่ากับ 0.31 สอดคล้องกับ Wannawong, (2007) ผลกระทบจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs) ต่อการส่งออกพุน้ำกระป๋องของประเทศไทย พบว่าปัจจัยด้านราคาส่งออกมีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกพุน้ำกระป๋องของไทยไปญี่ปุ่น และงานวิจัย Zhen, (2005) ได้ศึกษาผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมใน การทำงานพบว่าการก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลของธุรกิจโรงแรม นั้นส่งผลต่อวัฒนธรรมขององค์กรรูปแบบของการบริหารงานและโครงสร้างขององค์กรโดยการค้าระหว่างประเทศและการขยายธุรกิจ จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำ มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.5 ปัจจัยภายในมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยภายในมีอิทธิพลทางตรงและเป็นบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำ เท่ากับ 0.55 สอดคล้องกับแนวคิด Sukriwong, (2007) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานหมายถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจแบบทันทีทันใดในสถานการณ์การแข่งขันซึ่งจะสิ่งที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ในการเข้าถึงทรัพยากรที่ต้องการหรือในการเข้าถึงตลาดสินค้าและบริการรวมถึงแนวคิดปัจจัยภายใน องค์กรการกำหนดกลยุทธ์ 7s ของบริษัทแมคคินเซย์ การเปลี่ยนแปลงองค์กร และแนวคิดนวัตกรรม องค์กร ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ มีผลทำให้องค์กรธุรกิจประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ งานวิจัย Lorsunnee, (2015) ได้ศึกษาการเพิ่มผลิตภาพในโรงงานแปรรูปพุน้ำกระป๋องจากการวิเคราะห์ ทำไม-ทำไม why-why-analysis และการเพิ่มประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายใน มีอิทธิพลทางตรง และเป็นบวกต่อประสิทธิภาพ การบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. จากการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าจากการวิจัย พบว่ากิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมตาม ข้อเสนอแนะที่ได้จากนักวิชาการ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร หรือหัวหน้าหน่วยงานสามารถนำไปพัฒนา ปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกพุน้ำให้สูงขึ้นได้ เช่น การนำไปใช้ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การขยายไปผลิต สินค้าอาหารสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย พบว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกถือเป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า ความเป็นผู้ประกอบการไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่า การศึกษาใช้คุณค่าการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าของประเทศไทย สามารถวิเคราะห์แนวทางการกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนของการบริหารจัดการอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพได้สูงขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลงได้ด้วยด้วยความกรุณาช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชิดชัย ชูระแพง และสมาคมอุตสาหกรรมส่งออกทูน่าไทย

เอกสารอ้างอิง

- Chanaphan N. A complete report on the study of operational strategies. Knowledge and expertise practical chow and business success of frozen food business entrepreneurs in aquatic products group thesis, Thammasat University; 2007.
- Chokcheechai S. A capacity analysis of exporting canned tuna from Thailand to the united states of America. The independent study of master of economics, Thesis, Graduate School Kasetsart University; 2015.
- Kaiyawan Y. An analysis of structural equation modeling by AMOS, 2nd ed. Bangkok, Chulalongkon University; 2020.
- Kamkead W. Research methodology in behavioral science 3rd ed. Bangkok, Chulalongkon University; 2012.
- Lorsunnee M. Productivity in a tuna factory, Thesis, Graduate School, Siam University; 2015.
- Navikarn S. Management and organizational behavior. Bangkok. Bailiff; 1991.
- Porter ME. The competitive advantage: Creating and sustaining superior performance. New York: Free Press; 1985.
- Sangsai T. Factors affecting success in exporting canned tuna products to overseas, case study, Thai Ruamsin Industrial Development Co., Ltd. international business branch; 2021.
- Suksriwong S. Management: From the administrators' aspects. 3rd ed. Bangkok: GP Cyber Print; 2007.
- Wannawong C. Effects of non-tariff barriers (NTBs) on canned tuna exports in Thailand, Thesis, Ramkhamhaeng University; 2007.
- Zhen JZ. Impacts of globalisation on hotel companies' internal operation environment. Canadian Social Science; 2005.